

Menadžment u pomorstvu

EKONOMSKE INTEGRACIJE I EU

Prof. dr Nikola Milović

nmilovic@ac.me

LITERATURA:

1. Milović Nikola, Zajedničko tržište i politika konkurencije, Ekonomski fakultet, Podgorica, 2012. udžbenik.

Poglavlja 1, 2, 3, 4. I Kolokvijum

2. Djurovic Gordana, Upravljanje razvojem i evropske integracije, 2013 godina, Skripta

Završni ispit pismeno

OBLICI PROVJERE ZNAJJA I OCJENJIVANJE

- I kolokvijum (40 bodova)
- aktivnosti na časovima (10)
- završni pismeni ispit
(50 bodova)

“Zemlje Evrope su premale da bi svojim stanovnicima obezbjedile napredak koji je trenutno dostižan i samim tim neophodan. Potrebna su im veća tržišta”

Žan Mone, 1943.

“Prema svojoj veličini-najveće na svijetu- zajedničko tržište bez granica predstavlja neprocjenjivu prednost za oporavak našeg poslovanja i rast konkurentnosti.

To je jedan od glavnih pokretača integracija u okviru Evropske unije”

Žak Delor, 1987.

EKONOMSKA INTEGRACIJA

- **Ekonomska integracija** označava povezivanje država ili nacionalnih teritorija koje za posledicu ima širenje tržišta roba, usluga, kapitala i radne snage kao i jačanje konkurencije, što sve utiče na povećanje životnog standarda, privrednog rasta i razvoja učesnika te integracije.
- Zemlje mogu da se povezuju u okvirima različitih aranžmana, pri čemu se podrazumjeva da svaki viši oblik integracije sadrži i elemente koji su obuhvaćeni u prethodnoj, nižoj fazi integracije.

EKONOMSKA INTEGRACIJA...

- Ekonomska integracija je osnovni stub evropskih integracija i do sada je uživala opštu podršku u Evropi.
- Svako u razmjeni na tržištu može da dobije ono što želi, iako su preferencije aktera različite.
- Ekonomska integracija smanjuje centralizaciju i rigidnost, a povećava:
 - Različitost
 - Kvalitet (bolji kvalitet ili niža cijena)
 - Slobodu izbora.

Motivi ekonomskih integracija

1. Ekonomija obima;
2. Stvaranje/Odvraćanje trgovine;
3. Veća konkurentnost (cijena, kvalitet);
4. Povećana specijalizacija;
5. Podsticaj inovaciji i tehnološkom napretku;
6. Niži transakcioni troškovi;
7. Poboljšana pregovaračka pozicija EU u svetu.

Vrste ekonomskih integracija

- Najčešći oblici ili faze razvojnog puta i dolaska do potpune ekonomske integracije su:
 1. preferencijalni trgovinski sporazumi;
 2. zona slobodne trgovine;
 3. carinska unija;
 4. zajedničko tržište;
 5. ekonomska unija;
 6. monetarna unija;
 7. potpuna ekonomska integracija.

HRONOLOGIJA ZAJEDNIČKOG TRŽIŠTA

1951

EZUČ

2011

Jedinstveni tržišni akt

2010

Lisabonski ugovor

1993

ZT-realnost

1957

**Rimski Ugovor,
Evropska ekonomska
zajednica-EEZ**

1968

Carinska unija

1986

**Jedinstveni evropski akt-
JEA**

Član 26. UFEU

„Unutrašnje tržište predstavlja prostor bez unutrašnjih granica na kome je slobodan promet robe, kretanje lica, usluga i kapitala osigurano sa odredbama ovog Ugovora.“

Zajedničko tržište(ZT)

- Jedan od najvećih poduhvata strukturnih integracija;
- Formiranje tržišta na osnovu Carinske unije; **(I stub ZT)**
- **1962.** – Uvodi se Zajednička poljoprivredna politika (ZPP);
- ZPP olakšala stvaranje zajedničkog tržišta;(poljoprivreda kao aktivnost u kojoj je snažno izražen protekcionizam);
- CU koja je smanjila nivo cariskih barijera ali je **povećala** mogućnost za djelovanjem putem necariskih barijera;
- Postepeno smanjivanje vancarinskih barijera i uvođenje “četiri slobode” **(II stub ZT)**:
 1. Kretanje ljudi,
 2. Roba,
 3. Usluga,
 4. Kapitala.
- Razvoj politike konkurencije **(III stub ZT)**.

Rezultati ZT

- U početku osnivanja ZT je obilovao **državnim monopolima** posebno u sektorima pošte, telekomunikacija, nafte, el.energije, vodosnabdijevanja, radiodifuzije, trgovine alkoholom i duvanom..
- Države članice Unije u ovim sektorima su:
 1. Zabranjivale uvoz;
 2. Kvantitativna ograničenja;
 3. Ometanje marketing strategije konkurenata;
 4. Privilegovale domaće firme;
 5. Pomoć pri izvozu.

Rezultati ZT...

- Nakon 10. godina(1993-2003):
 1. 2.5 mil. novih radnih mjesta;
 2. 877 mlrd. novog dohotka;
 3. Snažnija konkurencija;
 4. Veći izvoz u treće zemlje sa 6.9% 1992. na 11.2% u 2001. g.;
 5. Skoro dvostruko veće SDI;

Nakon 2003-.... do danas ZT:

- otvaranje javnih tržišta, kao što su saobraćaj, energija, telekomunikacije;
- uklanjanje poreskih razlika putem usklađivanja nacionalnih propisa o indirektnim porezima, porezima na dodatu vrijednost i potrošačkim porezima;
- liberalizacija tržišta kapitala i finansijskih usluga;
- standardizacija, međusobnim priznanjem nacionalnih propisa i sertifikata, određena usklađivanja na području sigurnosti i zaštite životne sredine;
- uklanjanje tehničkih barijera (sloboda vršenja profesije i priznanje ekvivalentnosti obrazovnih sistema), uklanjanje fizičkih barijera slobodnom kretanju ljudi (kontrole na granicama).
- intelektualna svojina (zaštitni znakovi i patenti);
- liberalizacija usluga (telekomunikacija, energija) koje predstavljaju više od 75% BDP Evropske unije.

Izazovi ZT...

- Veća okrenutost nakon integracije 12 novih članica u ZT;

Dva prisutna rastuća trenda u EU:

1. "integration fatigue", ili "zamor od proširenja",
2. "market fatigue", ili "zamor od tržišta", koji reprezentuje odsustvo povjerenja u efikasnu ulogu tržišta.

Ovi trendovi smanjuju "apetit" za jedinstvenim tržištem, međusobnim jačanjem ovi trendovi su podrivali prihvatanje osnovnih komponenti zajedničkog tržišta, posebno kada je svjetska ekonomska kriza stupila na scenu.

“A new Strategy for the Single market” -Mario Monti 9 May 2010.

Profesor (Mario MONTI) odgovara sa:

- «Novom Strategijom za jedinstveno tržište»- «u službi Evropskog društva i ekonomije»,
- predstavlja, obiman izvještaj o daljim smjernicama za postizanje pune efikasnosti i upotrebljivosti zajedničkog tržišta za budućnost Evropske unije.
- Ključni izazovi posmatrano kroz tri segmenta:
 1. Prvi izazov vezan je za smanjenu političku i društvenu podršku tržišne integracije u Evropskoj uniji.
 2. Drugi izazov dolazi od strane neujednačenih politika koje treba da daju poseban naglasak na razvoju specifičnih komponenti efikasnog i održivog zajedničkog tržišta.
 3. Treći izazov dolazi iz osjećaja zadovoljstva koje je vezano za predhodnu dekadu napredovanja zajedničkog tržišta

«Nova Strategija za jedinstveno tržište»

- Sveobuhvatni pristup se sastoji od tri široke inicijative:
 1. Inicijativa da se izgradi **jače** zajedničko tržište; (imaju za cilj uklanjanje preostalih uskih grla kao i povezivanje pokidanih veza koje otežavaju nastanak inovacije i smanjuju potencijal zajedničkog tržišta)
 2. Inicijativa da se izgradi **konsenzus** o jačem zajedničkom tržištu; (zamah za odlučnije političko djelovanje u postizanju konsenzusa o jačem zajedničkom tržištu)
 3. Inicijativa da se **postigne** jače zajedničko tržište. (obezbjeđivanje kvalitetne i efikasne regulative na zajedničkom tržištu)

Novu sveobuhvatnu strategiju koja je predstavljena, treba posmatrati kao "paket aranžman", u kome postoje države članice različitih kulturnih tradicija, briga i političkih preferencija koje mogu naći elemente koji su dovoljni da opravdaju neke ustupke u postizanju konsenzusa.

BUDUĆNOST ZAJEDNIČKOG TRŽIŠTA...

ZAJEDNIČKO TRŽIŠTE EVROPSKE UNIJE

“DOBAR SLUGA ALI LOŠ GOSPODAR”

*“Nije dovoljno sticati znanje, već ga treba
i upotrebljavati.”*

Ciceron

Pitanja....?

... Odgovori!